

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Кафедра міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор _____
“ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ)»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

факультет історії, політології і міжнародних відносин

Івано-Франківськ – 2021

Робоча програма «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини)» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»).

Розробник:

Стецюк Н.М. кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від № 13 від 8 сервіе 2021 року

Завідувач кафедри міжнародних відносин

“ 8 ” сервіе 2021 р.

Стецюк Н.М.

Схвалено методичною комісією факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від “25” сервіе 20__ р. № 10

Голова

“25” сервіе 2021р.

Кугутяк М.В.

©Стецюк Н.М., 2021 рік

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2021 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Основна	
	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	___-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання-		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	___-й
Тижневих годин для денної форми навчання:6 Аудиторних 2 самостійної роботи студента 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	12 год. __ год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год. __ год.	
		Лабораторні	
		__ год. __ год.	
		Самостійна робота	
		60 год. __ год.	
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 33 %: 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини)» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини) є ознайомлення студентів з особливостями навчання в університеті; історією, структурою та діяльністю університету і кафедри; вивчення механізму організації навчального процесу і вимог до студентів; формування початкової уяви про професійну діяльність у сфері міжнародних відносин.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів із правилами внутрішнього розпорядку університету, складом кафедри, структурою університету;
- з'ясувати сутність основних понять міжнародних відносин;
- розглянути основні принципи міжнародних відносин;
- ознайомитися із передумовами та етапами становлення дипломатії;
- розглянути становлення та розвиток української дипломатії;

Міждисциплінарні зв'язки: «ЄС в міжнародних відносинах», «Право ЄС», «Зовнішня політика країн Західної Європи», «Зовнішня політика України», «Міжнародні відносини та світова політика», «Країнознавство», «Історія міжнародних відносин», «Сучасні тенденції світової політики».

Компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність аналізувати та розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК1 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК5 Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК10 Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

СК2 Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3 Здатність оцінювати стан та напрям досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК6 Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК7 Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8 Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК13 Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання:

РН09 Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Студент у системі вищої освіти України

1. Особливості навчання у вищому навчальному закладі.
2. Суть Болонського процесу та його основні принципи.
3. Прикарпатський національний університет.

Тема 2-3. Міжнародні системи, міжнародні відносини і міжнародна політика в контексті глобального розвитку

1. Міжнародна система у широкому і вузькому смислі слова.
2. Сутність та основні параметри міжнародних відносин і міжнародної політики.
3. Основні тенденції розвитку сучасної міжнародної політики.
4. Зовнішня політика держави: зміст та фактори впливу.

Тема 4. Дипломатія як наука і знаряддя реалізації міжнародних відносин

1. Дипломатія: що це таке?
2. Походження дипломатії.
3. Дипломатія як професія.

Тема 5. Становлення і розвиток української дипломатії

1. Становлення і розвиток дипломатії України в контексті багатовікового українського державотворення.

2. Особливості становлення зовнішньої політики незалежної України.
3. Принципи, форми організації та методи роботи дипломатичної служби України.

Тема 6. Політика як суспільний феномен

1. Походження і сутність політики.
2. Суб'єкти політики.
3. Функції політики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль						
Тема 1. Студент у системі вищої освіти України	10	2				8
Тема 2 Міжнародні системи, міжнародні відносини і міжнародна політика в контексті глобального розвитку	16	4	2			10
Тема 3. Дипломатія як наука і знаряддя реалізації міжнародних відносин	23	2	6			15
Тема 4. Становлення і розвиток української дипломатії	16	2	2			12
Тема 5. Політика як суспільний	18	2	6			10

феномен					
Тема 6. Система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України	7		2		5
Усього годин	90	12	18		60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Зовнішня політика як різновидність державної політики	2
2	Тема 2. Становлення і розвиток дипломатії	2
3	Тема 3. Дипломатія як професія	2
4	Тема 4. Становлення і розвиток політичної науки	2
5	Тема 5. Взаємовідносини політики з іншими сферами суспільного життя	2
6	Тема 6. Система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України	2
7	Тема 7. Світова політика: становлення, розвиток, проблеми	2
8	Тема 8. Дипломатична служба України	4
Разом		18

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Студент у системі вищої освіти України	8
2	Тема 2. Міжнародні системи, міжнародні відносини і міжнародна політика в контексті глобального розвитку	10
3	Тема 3. Дипломатія як наука і знаряддя реалізації міжнародних відносин	15
4	Тема 4. Становлення і розвиток української дипломатії	12
5	Тема 5. Політика як суспільний феномен	10
6	Тема 6. Система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України	5
Разом		60

7. Індивідуальні завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Індивідуальне завдання передбачає командну підготовку (3 студенти) творчої роботи у формі презентації та її аудиторний захист. Студенти відповідно до запропонованих тематик готують аналітичний матеріал (20–25 слайдів) (сутність проблеми, актуальність, історію вибраної тематики, основні стадії та сучасні тенденції) із списком використаних інформаційних джерел.

При оцінюванні роботи береться до уваги структурованість викладання змісту роботи, повнота розкриття теми, самостійність в розв'язанні проблематики, власні форми систематизації та представлення (аудиторний захист) презентації.

Тематика для презентацій:

1. Дипломатія: хитрість, обман чи довіра?
2. Зародження та становлення дипломатичної служби як невід'ємної частини державної служби.
3. Функції дипломатії.
4. Закордонні представництва МЗС України.
5. Чому політика здається «брудною справою»?
6. Насильство і ненасильство в політиці.
7. Методи і засоби в політиці.
8. Суть геополітичного підходу до міжнародних відносин.
9. Процес глобалізації і світова політика.
10. Сильні і слабкі сторони геополітичного положення України.
11. Без'ядерний статус України: проблеми й перспективи.
12. Складнощі і суперечності процесу глобалізації.
13. Гендерні особливості дипломатичної служби.
14. Роль жінки в історії дипломатії.
15. Дипломатична служба України.
16. Дипломатична служба США.
17. Дипломатична служба Великобританії.
18. Дипломатична служба Німеччини.
19. Дипломатична служба Японії.
20. Дипломатична служба Канади.

8. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини)» використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут), наочними (спостереження, демонстрування) та практичними (індивідуальна робота) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються пояснювально-наочний проблемний виклад, інтерактивний та дослідницький методи. Для перевірки рівня засвоєння знань, умінь та навичок використовуються методи усного та письмово контролю.

Відповідно до логіки руху змісту навчального матеріалу в рамках дисципліни застосовуються як індуктивні, так і дедуктивні методи. Під час вивчення дисципліни застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

В міру особливостей навчального процесу, обумовлених епідемією COVID-19, зростає роль інноваційних методів навчання, в першу чергу методів дистанційного навчання (використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів, застосування платформ Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex для організації відео конференцій тощо).

9. Методи контролю

Поточний контроль з дисципліни «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини)» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 20 балів. Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом підготовки індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 10 балів.

Студентам також пропонується написання контрольної роботи, яка оцінюється максимально у 20 балів.

Семестровий контроль у формі екзамену передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за всі види робіт.

Бали за теми, винесені на семінарські заняття	Контрольна робота	Бали за індивідуальну роботу	Екзамен	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
Максимально 20	Максимально 20	Максимально 10	50	100

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Студент має змогу також отримати **додаткові бали**, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.

Шкала оцінювання для екзамену

Університетська	Оцінка ECTS	Національна
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «дипломатія» та розкрийте його зміст.
2. За якими критеріями розмежовують політику?
3. Мета, методи і засоби в політиці.
4. Назвіть державні органи, які наділені компетенцією в міждержавних відносинах.
5. Назвіть основні форми реалізації завдань дипломатії.
6. Назвіть основні функції дипломата.
7. Назвіть причини зародження політики.
8. Назвіть суб'єкти політики.
9. Назвіть характерні риси дипломатії.
10. Розкрийте зв'язок політики і права.
11. Розкрийте зв'язок політики і економіки.
12. Розкрийте зв'язок політики і моралі.
13. Розкрийте основні етапи розвитку дипломатії.
14. Розкрийте основні етапи становлення і розвитку української дипломатії.
15. Розкрийте поняття «культурна» та «економічна політика».
16. Розкрийте функції політики.
17. Що таке дипломатичний імунітет?
18. Якими привілеями користується акредитований дипломат.
19. Які основні вимоги до професії дипломата?

20. Розкрийте основні форми, методи та засоби здійснення зовнішньої політики.
21. Назвіть суб'єкти міжнародних відносин.
22. Назвіть основні принципи, на яких базуються міжнародні відносини.
23. Розкрийте роль транснаціональних корпорацій у міжнародних відносинах.
24. Назвіть основні тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
25. Розкрийте основні цілі та функції зовнішньої політики держави.
26. Визначіть суть поняття «національні інтереси» та розкрийте їх рівні.
27. Які бувають типи міжнародних відносин.
28. Назвіть види та стани міжнародних відносин.
29. Розкрийте еволюцію розвитку міжнародних відносин.
30. Назвіть основні документи, які визначають принципи міжнародних відносин.
31. В яких документах викладено основні засади зовнішньої політики України.
32. Яка Ваша думка щодо місця України в сучасній системі міжнародних відносин?
33. Як, на Вашу думку, повинні розвиватись українсько-російські відносини на сучасному етапі?
34. Назвіть основні мотиви переваг євроінтеграційного курсу України.
35. Розкрийте вплив геополітичного становища України на її зовнішню політику.
36. Розкрийте основні форми співпраці України і НАТО.
37. Назвіть і розкрийте глобальні проблеми сучасності.
38. Розкрийте шляхи зміцнення національної безпеки України на сучасному етапі.
39. Дайте визначення понять «національні інтереси» і «національна безпека» та розкрийте їх взаємозв'язок.
40. Охарактеризуйте дипломатичну службу Франції.
41. Охарактеризуйте дипломатичну службу Великобританії.
42. Охарактеризуйте дипломатичну службу США.
43. Охарактеризуйте основні засади дипломатичної служби України.
44. Визначіть основні тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
45. Проаналізуйте світовий політичний процес як сукупність дій суб'єктів на міжнародній арені.
46. Розкрийте етапи розвитку і формування міжнародних відносин.
47. Проаналізуйте роль України в системі міжнародних політичних відносин.

48. Охарактеризуйте етапи становлення і розвитку дипломатії України в контексті багатовікового українського державотворення.
49. Визначіть особливості становлення зовнішньої політики незалежної України.
50. Визначіть основні принципи, форми організації та методи роботи дипломатичної служби України.
51. Розкрийте роль української дипломатії в проведенні ринкових реформ в державі та забезпеченні зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної безпеки держави наприкінці ХХ – початку ХХІ століття.

11. Рекомендована література

1. Студентський путівник. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2022-%D0%9F%D0%9D%D0%A3.pdf
2. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. – Львів: Світ, 1995. – 144 с.
3. Пілішек С. О. Формування навичок професійного спілкування у полікультурному середовищі у майбутніх фахівців з міжнародних відносин / С. О. Пілішек // Наук. записки. Сер.: Філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія». – Острог, 2012. – Вип. 30. – С. 245-247.
4. Герасимчук Т., Киридон А., Троян С. Наука про міжнародні відносини (базові категорії, методи, концепції): Навч. посібник / Т. Герасимчук, А. Киридон, С. Троян. – Рівне, 2007.
5. Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М.З. Мальський, М.М. Мацях. – К.: Знання, 2007. – 461 с.
6. Толстов С. Міжнародна система початку ХХІ століття / С. Толстов // UA Foreign affairs – 2013 - №9. – С. 8-11.
7. Троян С.С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vmv.kyvu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm.
8. Макаренко Є.А., Піпченко Н.О. Віртуальна дипломатія. – К.: Lat&K, 2010. – 302 с.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання
Університету
<https://d-learn.pnu.edu.ua/>